

Профілактика злоякісних новоутворень ротової порожнини.

Злоякісні пухлини слизової порожнини рота і ротоглотки складають 3-5% всіх випадків злоякісних пухлин людини. Щорічно в світі більш як 3млн.людей хворіють на цю недугу, більш як половина із них помирає. За останні 30 років у всьому світі спостерігається тенденція зростання захворювання на рак порожнини рота, а в деяких країнах світу вона збільшилась майже втричі. В Україні за останні 20 років також відзначається тенденція зростання захворюваності й смертності від цієї хвороби.

Найбільш часто зустрічається рак губи, язика, дна порожнини рота, щоки, верхньої та нижньої щелеп, м'якого піднебіння, слинних залоз.

До причин, які мають певне значення у виникненні раку відносяться: куріння, вживання міцних алкогольних напоїв, гострих приправ, гарячої їжі, травмування слизової неякісними протезами, гострими краями зубів, коронок, часте прикусування слизової оболонки дистопованими зубами мудрості. Всі ці фактори можуть сприяти виникненню таких передракових процесів, як лейкоплакія, папіломатоз, хронічні виразки, тріщини, які є фоном для розвитку раку.

Доведено, що 90% злоякісних пухлин людини пов'язані з дією канцерогенів навколишнього середовища та особливостями способу життя. Незважаючи на те, що практично всі відділи порожнини рота легко доступні для огляду, злоякісні новоутворення в за давніх стадіях виявляють у 59% випадків.

Всі види лікування мають як показання, так і протипоказання до їх проведення. Прогноз залежить від своєчасності звернення за медичною допомогою і пунктуального виконання всіх призначень лікаря.

Вибір методу лікування визначається локалізацією пухлини, її поширенням і будовою, а також наявністю метастазів і загальним станом хворого.

Основою профілактики раку завжди було й залишається раннє виявлення і своєчасне лікування хворих передпухлинними захворюваннями та виявленню і лікуванню хворих на рак у ранніх стадіях. Більшість онкологічних захворювань піддаються лікуванню при своєчасному виявленні.

Для попередження онкозахворювань слизової порожнини рота рекомендується наступна схема проведення профілактичних заходів:

- 1) санація порожнини рота (зняття зубних відкладень, заміна неправильно виготовлених зубних протезів і пломб, видалення зруйнованих коренів зубів, лікування захворювань зубів і періодонту);
- 2) виключення вживання гострої, гарячої їжі, міцних алкогольних напоїв, заборону куріння, скасування лікарських препаратів (при явищах медикаментозного ураження слизової);
- 3) заміна зубних протезів, виготовлених з різних металів або з однорідного металу, але при наявності явищ гальванізму (печіння, відчуття металевого присмаку в роті та ін.);
- 4) усунення професійних шкідливих звичок, які несприятливо впливають на слизову порожнину рота;
- 5) виключення застосування сильнодіючих медикаментозних засобів та ін.;

б) регулярне відвідування стоматолога.

Однією з найбільш дієвих заходів **профілактики раку порожнини рота** є періодичні профілактичні огляди з подальшим диспансерним наглядом в разі виявлення хронічних захворювань слизової порожнини рота. На диспансерному обліку повинні знаходитися хворі з такими захворюваннями слизової порожнини рота, як хвороба Боуена, бородавчатий передрак, обмежений гіперкератоз червоної облямівки губ, абразивний преанцерозністю хейліт Мангінотті, шкірний ріг, лейкоплакія, папіломатоз, ерозивно-виразкова форма плаского лишаю, актенічний і метеорологічний хейліт, хронічні тріщини губ.

Як показали численні клінічні та експериментальні дослідження різних авторів, стан зубів, періодонту та слизової оболонки знаходиться в прямій залежності від гігієнічного стану порожнини рота. Серед населення, та й ряду фахівців ще існує думка про те, що питання гігієни порожнини рота всім відомі і не потребують спеціальних роз'яснень. Проте, спостереження показують, що важливо не тільки пояснити, а й прищепити пацієнтам гігієнічні навички і проконтролювати їхні успіхи. Потрібно домогтися щоденного абсолютного видалення із зубів всякого нальоту. Всі зусилля лікаря виявляються безуспішними, якщо хворий буде регулярно проходити курс лікування, а вдома не стане виконувати поради лікаря з гігієни порожнини рота. Лікар повинен навчати пацієнта очищати не тільки легкодоступні місця, а й всі затишні куточки, обробка яких вимагає певних навичок і тренування.

Підводячи підсумок, можна дати такі поради: не забувайте вчасно проходити профілактичні огляди. Вчасно звертатися до лікаря з приводу будь-яких захворювань і порушень здоров'я. Суворо виконувати всі рекомендації лікарів по обстеженню й лікуванню захворювань, в першу чергу тих, котрі можуть бути передпухлинними. Жити здоровим і повноцінним життям.

Позбутися шкідливих звичок та не забивати собі голову зайвими переживаннями з приводу можливого захворювання на рак, якщо ви ведете здоровий спосіб життя.

БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Зав. відділенням пухлин голови, шиї та відновлювальної хірургії КНП «Чернігівський медичний центр сучасної онкології»

Олександр Колотило